

(послуг) з меншим рівнем прибутковості (але ≥ 0) для збереження виробничого потенціалу підприємства або щоб «потягнути час» до настання кращого стану;

3. В управлінні організаційною структурою підприємства: зміна організаційної структури підприємства, пов'язана зі скороченням господарської діяльності; вибір такої організаційної структури підприємства, яка більше пристосована до змін.

Таким чином, для забезпечення ефективної діяльності, а також конкурентоспроможності підприємство має не тільки своєчасно виявляти несприятливі тенденції у своєму функціонуванні та розвитку, а й знаходити можливі способи виходу з кризових ситуацій із найменшими витратами часу та коштів. Це можливе за рахунок використання комплексу заходів, моделей і методів антикризового управління в діяльності підприємств, які дозволяють відновити їх ефективне функціонування.

Література:

1. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием / И. А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2006. – 672 с.
2. Грязнова А. Г. Антикризисный менеджмент / Под ред. проф. Грязновой А. Г. – М.: Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ». Издательство ЭКМОС, 1999. – 368 с.
3. Коротков Э. М. Антикризисное управление: учебник / Под ред. Э. М. Короткова. – М.: ИНФРА-М, 2010. – 432 с.
4. Кошкин В. И. Антикризисное управление / В. И. Кошкин. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 512 с.
5. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 824 с.
6. Партин Г. О. Фінансовий менеджмент: навч. посібн. / Г. О. Партин, Н. Є. Селюченко. – Львів: Вид-во НУ «ЛП», 2010. – 332 с.
7. Ситник Л. С. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством / Л. С. Ситник. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2000. – 504 с.
8. Уткин Э. А. Антикризисное управление / Э. А. Уткин. – М.: Ассоциация авторов и издателей «Тандем», изд-во «Экмос», 1997. – 400 с.

Добровольська О. В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та банківської справи

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет
м. Дніпро, Україна*

ФІНАНСОВІ СКЛАДОВІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Бурхливий розвиток суспільства, різке зростання народонаселення в ХХ ст. призвела до суттєвого негативного впливу використання техніки та технологій на стан навколишнього середовища, що в свою чергу обернено негативно вплинуло на якість життя. Все це зумовило в кінці ХХ ст. появу

нової світової парадигми сталого розвитку (sustainable development), яка була оприлюднена у 1992 році в Ріо-де-Жанейро на конференції ООН присвяченій проблемам навколишнього природного середовища і розвитку. Як відомо, базове визначення сталого розвитку було запропоновано Всесвітньою комісією з навколишнього середовища та розвитку ООН як «розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, проте не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби» [1]. Значимість даної концепції з часом не лише не зменшилась. А, навпаки, суттєво зросла, про що свідчить неодноразове проведення всесвітніх форумів, самітів, конференцій, присвяченій даному питанню. Більшість країн світу визнали цю концепцію як базову для свого подальшого розвитку, враховуючи, що вона повинна узгоджувати складно узгоджувані цілі, – економічні, соціальні та екологічні, починаючи від окремого населеного пункту, регіону, країни та завершуючи континентальним та світовим масштабом і враховуючи потреби та умови життя не лише теперішнього а і майбутнього поколінь.

Необхідно підкреслити, що з часом коригувались цілі та завдання даної концепції, враховуючи виконання певних проміжних завдань, але ключова ідея залишилась незмінною. З часом «ризик та детермінанти вразливості стали більш помітними. Погіршення стану навколишнього середовища, зміна клімату, стихійні лиха та інші загрози для глобального навколишнього середовища (зокрема для океанів, лісів, та біорізноманіття) створюють додаткові труднощі для здатності всіх країн, зокрема країн що розвиваються, досягнути сталого розвитку. Глобальна фінансово-економічна криза виявила ризик в межах міжнародної фінансової системи, а також уразливість країн з точки зору зовнішніх фінансових шоків, які згубно впливають на їх можливості мобілізувати ресурси з метою розвитку» [2].

Останнім часом в межах досягнення економічних таргетів даної концепції все більш активно використовують термін «зелена економіка», хоча започаткування досліджень, ініційоване ООН в даному напрямі почалось ще в 2008 році та відбулось за наслідками вивчення результатів світової фінансової кризи та їх впливу на інвестиційні процеси в екологічно безпечні проекти. Відповідно в квітні 2009 року з'явився «Новий глобальний зелений договір» (Global Green New Deal) [3]. Наразі не існує єдиного підходу до визначення поняття «зелена економіка», оскільки в розумінні експертів ООН її визначення майже повністю збігається з концептуальним розумінням сталого розвитку – це господарська діяльність, «яка підвищує добробут людей і забезпечує соціальну справедливість і при цьому істотно знижує ризики для навколишнього середовища і збіднення природи». На даний момент фактично можна виокремити такі ключові напрями, на яких акцентується увага як фахівців ООН так і інших міждержавних та національних організацій, так і науковців, що займаються дослідженням проблеми зеленої економіки:

- Захист біорізноманіття.
- Пом'якшення та адаптація до наслідків зміни клімату.
- Відновлювані джерела енергії.

- Контроль забруднення повітря.
- Загальний доступ до джерел енергії.
- Низьковуглецеве виробництво енергії.
- Розумне сільське господарство, збереження лісів та води.

Поступово проблема формування та розвитку зеленої економіки спричинила появу інших нових дефініцій – «зелені фінанси», «кліматичні фінанси», «зелені облігації», «зелені кредити», тобто розвиток зеленої економіки призвів до появи специфічних фінансових інструментів, які використовуються в цілому ряді країн на сучасному етапі саме в проектах зеленої економіки. З часом стало зрозуміло, що окрім економічної складової наразі, враховуючи суттєве зростання ролі фінансів в світовому просторі, процеси фінансіалізації світової економіки важливе значення для ефективної політики в даному напрямі набувають саме питання фінансового забезпечення. За оцінками різних фахівців, в тому числі і фахівців ООН для комплексного задоволення потреб зеленої економіки до 2030 року необхідно від 20 до 35 трлн дол. При цьому основна маса цих коштів – близько 50% повинна бути спрямована на розробку та впровадження інфраструктурних об'єктів та об'єктів відновлювальної енергії, ще близько 20% на пом'якшення та адаптацію до наслідків зміни клімату, ще близько 3-5% на потреби розумного сільського господарства.

Концепція зелених фінансів є цілком логічним доповненням концепції сталого розвитку. Наразі за даними ООН дану концепцію в тій чи іншій формі підтримують більше 170 країн світу. За даними світової фінансової корпорації (International Finance Corporation) [4] зелена фінансова діяльність в світі набирає обертів. Однак в даному питанні є цілий ряд проблем, що уповільнюють використання фінансових ресурсів, зокрема не існує чітких правил гри, відсутні фінансові стандарти, які дозволяють той чи інший фінансовий інструмент класифікувати як зелений фінансовий інструмент, відсутні міжурядові угоди, тощо. Все це обумовило формування наступних завдань, які повинні бути вирішені як на наднаціональному рівні так і на рівні окремо взятих країн або ж їх союзів:

- розробка стратегії просування зеленої економіки та зелених фінансів на національному та наднаціональному рівні (розвиток низьковуглецевої економіки, впровадження проектів відновлювальної енергії, природного агровиробництва, тощо);

- сприяння добровільним принципам зеленого фінансування;

- перегляд підходів в монетарній та фіскальній політиці з включенням елементів зелених фінансів (формування та розвиток зеленого кредитування, створення цільових фондів для фінансування зелених інвестиційних проектів);

- розвиток зеленої фінансової інфраструктури (запровадження механізмів IPO для зелених облігацій та фінансових деривативів, зелене страхування, тощо);

- розвиток правової та інформаційної інфраструктури;

- сприяння міжнародній співпраці для транскордонних зелених інвестицій;
- обмін накопиченими знаннями щодо екологічних та фінансових ризиків;
- формування бази даних з метою вимірювання діяльності зеленого фінансування та його впливу на стан розвитку економіки на національному та наднаціональному рівнях.

Всі ці заходи вимагають докладання зусиль усіх стейкхолдерів – держави, суб'єктів господарювання реального сектору економіки, фінансових установ та населення.

Література:

1. Earth Summit (1992), Agenda 21: Table of Contents, Rio de Janeiro, Brazil.
2. Доклад Межправительственного комитета экспертов по финансированию устойчивого развития. ООН. Нью-Йорк. 2015. 58 с. URL: http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/03/SummaryICESDF_Ru.pdf.
3. Allen C., Clouth S., A guide to the green economy. UN Division for Sustainable Development. August 2012. 65 p. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/GE%20Guidebook.pdf>.
4. Green finance: A bottom-up approach to track existing flows. International Finance Corporation. World Bank Group. Climate business department. 2016. URL: https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/70725d70-b14a-4ffd-8360-cb020258d40a/Green+Finance_Bottom+up+approach_ConsultDraft.pdf?MOD=AJPERES.

Євтушенко М. С.
аспірант

*Науково-дослідного фінансового інституту
ДННУ «Академія фінансового управління»
м. Київ, Україна*

АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

На місцевому рівні порядок складання проектів місцевих бюджетів визначається статтею 75 Бюджетного кодексу України. Після доведення Міністерством фінансів України місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам місцевих рад особливостей складання розрахунків до проектів бюджетів на наступний бюджетний період місцеві фінансові органи розробляють та доводять до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів, особливості складання розрахунків до видаткової частини, а також граничні обсяги видатків в розрізі основних статей видатків (заробітна плата з нарахуваннями, комунальні послуги та енергоносії, медикаменти, харчування, стипендії та соціальне забезпечення, інші незахищені видатки).